

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 141/2012-9

Ústavný súd Slovenskej republiky a neverejnóm zasadnutí senátu 30. mája 2012 predbežne prerokoval sťažnosť F. S., t. č. vo výkone trestu, zastúpeného advokátom JUDr. J. M., Advokátska kancelária, Ž., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tdo V-21/2011 z 23. februára 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť F. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. apríla 2012 doručená sťažnosť F. S., t. č. vo výkone trestu (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Tdo V-21/2011 z 23. februára 2012.

Sťažovateľ uviedol, že najvyšší súd uznesením z 23. februára 2012 odmietol jeho dovolanie proti uzneseniu toho istého súdu sp. zn. 2 To 5/2009 zo 16. novembra 2010, keď predtým bol rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 8. novembra 2004 v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 11/2000 uznaný vinným z trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 a 4 písm. a) a b) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov. Podľa jeho názoru najvyšší súd ako súd dovolací konal vo veci bez toho, aby došlo k akejkoľvek zmene v skutkovom stave veci, novej skutočnosti, a odmietol dovolanie bez toho, aby sa za rovnakého skutkového stavu vysporiadal s rozdielnymi názormi totožného senátu odvolacieho súdu prezentovanými v dvoch rozdielnych uzneseniach. Zmenou iba právneho názoru na vec tak dovolací súd poprel princíp na spravodlivý proces, a preto vyslovený názor bol svojvoľný. Dovolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia poukázal na zjednocujúce stanovisko trestného kolégia uvedeného súdu, pričom toto nebolo možné aplikovať na daný prípad. Poukázal na nevieryhodnú výpoveď spoluobvineného Ľ. R. a na to, že výpoveď tohto svedka nemala byť akceptovaná. Ďalej uviedol, že dovolací súd nezohľadnil všetky ním namietané skutočnosti uvedené v dovolaní. Na základe toho žiadal, aby ústavný súd vydal tento nálež:

„Základné právo F. S., nar. ..., trvale bytom ..., Ž. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1 Tdo V-21/2011 zo dňa 23.2.2012 porušené bolo.

Zrušuje sa uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1 Tdo V-21/2011 zo dňa 23.2.2012 a vec vracia Najvyššieho súdu SR na ďalšie konanie.

Zároveň si uplatňujeme v tomto konaní i trovy právneho zastúpenia v zmysle Vyhláška MS SR č. 655/2004 Z. z., spočívajúce v dvoch úkonoch právnej pomoci, a to... teda spolu 323,50 Eur.

Zároveň ukladá Najvyššiemu súdu SR trovy právneho zastúpenia F. S. vo výške 323,50 Eur na účet jeho právneho zástupcu Advokátska kancelária JUDr. J. M. & JUDr. M. K...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňujúce a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 347/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napadaným rozhodnutím všeobecných súdov, prípadne postupom, ktorý im predchádzal.

Sťažovateľ žiada vysloviť porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo V-21/2011 s tým, že najvyšší súd sa nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie.

Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva:

„Pri posudzovaní, či v tom-ktorom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvinených na obhajobu, sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné

vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvinených tak, aby v konaní boli okrem iného objasnené aj všetky skutočnosti svedčiace v ich prospech a aby sa na ne v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo.

Vychádzajúc z uvedeného, právo na obhajobu zahŕňa viacero komponentov a dovolací dôvod v tomto zmysle bude spravidla naplnený pri nerešpektovaní ustanovení Trestného poriadku o povinnej obhajobe, pri vykonávaní procesných úkonov smerujúcich k rozhodnutiu vo veci bez prítomnosti obhajcu a pod., čo sa v posudzovanom prípade nezistilo. Naopak, obvinení využívali v celom rozsahu možnosť aktívnej osobnej obhajoby i obhajoby prostredníctvom obhajcov. Od začiatku konania mali všetci obvinení možnosť sa vyjadriť ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa im kládli za vinu, k dôkazom o nich, robiť návrhy, podávať žiadosti a opravné prostriedky, zúčastňovať sa na procesných úkonoch osobne i prostredníctvom obhajcov, vypočúvať svedkov, ktorých, sami alebo prostredníctvom obhajcov navrhli a klásť im otázky, čo vyplýva aj z obsahu spisového materiálu.

Obvinený F. S. v zmysle tohto dovolacieho dôvodu uplatňuje okolnosť, že rozhodnutie súdov oboch stupňov o jeho vine je založené na nezákonne získanom dôkaze, a to výpovedi obvineného L. R. v prípravnom konaní z dňa 23. novembra 1999. Túto výpoveď podľa názoru obvineného nie je možné považovať za neodkladný úkon, a preto ani nebolo možné zápisnicu z tohto výsluchu prečítať na hlavnom pojednávaní postupom podľa § 207 ods. 2 Tr. por. účinného do 01. januára 2006, tak ako to urobil konajúci súd. Týmto postupom súdu malo byť zásadným spôsobom porušené právo, na obhajobu obvineného. ...

Podľa § 89 ods. 2 Tr. por. účinného do 01. januára 2006 za dôkaz môže poslúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo bolo získané zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov. Za zákonný spôsob získania dôkazu z dôkazných prostriedkov v zmysle uvedeného ustanovenia treba považovať jednak splnenie formálnych, t. j. procesných podmienok vyžadovaných Trestným poriadkom alebo iným osobitným zákonom na vykonanie konkrétneho dôkazu a jednak splnenie obsahových (materiálnych) podmienok, t. j. aby úkon - použitý dôkazný prostriedok na vykonanie resp. získanie dôkazu - bol zameraný na zistenie tých skutočností, na ktoré zameraný a použitý môže byť.

Podľa § 207 ods. 2 Tr. por. účinného do 01. januára 2006 sa zápisnica o predchádzajúcej výpovedi obžalovaného prečíta len vtedy, ak sa koná v neprítomnosti obžalovaného, keď obžalovaný odoprie vypovedať alebo keď sa objavia podstatné rozpory medzi jeho skoršou výpoveďou a jeho údajmi pri hlavnom, pojednávaní a ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona.

Prvostupňový súd v zmysle citovaného ustanoveniu po splnení hore uvedených podmienok prečítal na hlavnom pojednávaní konanom dňa 17. októbra 2008 výpoveď obvineného L. R., ktorú urobil v prípravnom konaní dňa 23. novembra 1999, vzhľadom na to, že využil svoje právo v zmysle ustanovenia § 33 ods. 1 Tr. por. účinného do 01. januára 2006 a odmietol vypovedať. V čase konania namietaného výsluchu síce bolo vydané uznesenie o vznesení obvinenia F. S. (dňa 22. novembra 1999), ale k oznámeniu o vznesení obvinenia došlo až po zadržaní tohto obvineného dňa 14. decembra 1999, a teda logicky, nemohol sa tohto úkonu zúčastniť on, resp. ani jeho obhajca. Avšak vychádzajúc zo skutočnosti, že výsluch obvineného musí byť vykonaný bez meškania potom, čo obvinenému bolo vznesené obvinenie oznámené (v danom prípade výsluch obvineného L. R.), pretože na tento úkon môžu bezprostredne nadväzovať ďalšie potrebné opatrenia a rozhodnutia, ktorými je naplnený účel trestného konania, (ako napr. rozhodnutia o väzbe ďalších obvinených – Ing. B. L. a Ing. J. V.), súd potom správne považoval výsluch obvineného L. R. za úkon, ktorý nezniesol odklad do doby, kým bude zadržaný obvinený F. S., na základe čoho bolo možné tento zákonne získaný dôkaz použiť aj vo vzťahu k ďalším spoluobvineným, a teda aj k obvinenému F. S. V súlade s uvedeným potom konajúci súd správne prečítal zápisnicu z takéhoto výsluchu postupom podľa § 207 ods. 2 Tr. por. účinného do 01. januára 2006. ...

Súdy oboch stupňov sa posúdením povahy neodkladného úkonu už niekoľkokrát vo svojich rozhodnutiach zaoberali, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky v tomto smere ďalej už len odkazuje na podrobné odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu sp. zn. 2 To 5/2009, v ktorom druhostupňový súd zo všetkých aspektov rozobral dôvody použitia zápisnice o výsluchu obvineného L. R. z prípravného konania ako dôkazu získaného zákonným spôsobom. “

Ústavný súd konštatuje, že z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že tento sa vysporiadal s argumentmi sťažovateľa uvedenými v dovolaní proti napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu, zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo treba dovolanie odmietnuť. Z jeho záverov nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty či zmyslu. Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (napr. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05).

Ústavný súd z rozhodnutia najvyššieho súdu nezistil, že by jeho závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom dovolacieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého postupu a rozhodnutia najvyššieho súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu interpretácia a aplikácia príslušných zákonných ustanovení najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto ústavný súd nie je oprávnený na meritórne preskúmanie uvedeného rozhodnutia.

Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť už pri predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. mája 2012